

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร

1.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง ที่เรียนการศึกษานอกระบบ โรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน เรือนจำและทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี

1.1.2 ครูประจำกลุ่ม ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนหรือครูประจำกลุ่ม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรือนจำ และทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2548 รวม 5 แห่ง จำนวน 8 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ผู้วิจัยใช้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิงทั้งหมดที่ลงทะเบียน เรียนการศึกษานอกระบบ โรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายในเรือนจำและทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2548 รวม 5 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 354 คน กระจายตามเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังชายและหญิงกระจาย ตามเรือนจำและ
ทัณฑสถานในจังหวัดปทุมธานี

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	นักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
1. เรือนจำจังหวัดปทุมธานี	13	13	26
2. เรือนจำอำเภอธัญบุรี	29	7	36
3. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	174	-	174
4. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	-	12	12
5. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี	106	-	106
รวม	322	32	354

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนที่ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังจำนวน 354 คนนั้น นอกจากให้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยยังใช้วิธีการจับสลากรายชื่อ จำนวน 30 คน จากผู้ต้องขังกลุ่มเดิม ซึ่งได้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 27 คน และหญิง 3 คน ตามสัดส่วนผู้ต้องขังเพื่อสัมภาษณ์ในเชิงลึกเพิ่มเติม

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังชายและหญิงกระจาย ตามเรือนจำ
และทัณฑสถานในจังหวัดปทุมธานีที่ถูกสุ่มมา เพื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	นักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
1. เรือนจำจังหวัดปทุมธานี	4	2	6
2. เรือนจำอำเภอธัญบุรี	3	-	3
3. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	11	-	11
4. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	-	1	1
5. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี	9	-	9
รวม	27	3	30

1.2.3 ครูประจำกลุ่ม ผู้วิจัยทำการศึกษาคูประจำกลุ่มทั้ง 8 คน ในเรือนจำ และทัณฑสถาน จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำกลุ่มในเรือนจำและทัณฑสถานจังหวัดปทุมธานี

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	ครูประจำกลุ่ม		รวม
	ชาย	หญิง	
1. เรือนจำจังหวัดปทุมธานี	1	-	1
2. เรือนจำอำเภอธัญบุรี	1	-	1
3. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	3	-	3
4. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	-	1	1
5. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี	2	-	2
รวม	7	1	8

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน
2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เรียน และ 3) แบบสัมภาษณ์สำหรับครูประจำกลุ่ม

2.1 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน ได้แก่ เรือนจำ/ทัณฑสถานที่สังกัด เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา และอาชีพ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านวิธีการสอนและสื่อ ด้านผู้บังคับบัญชา และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือเติมข้อความ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียนของผู้เรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครูประจำกลุ่ม ปัจจัยด้านวิธีการสอนและสื่อ ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนในเรือนจำและทัณฑสถาน สามารถเรียนได้จนประสบผลสำเร็จ

2.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เรียน

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น

2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นข้อความและคำถามปลายเปิด ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านวิธีการสอนและสื่อ ด้านผู้บังคับบัญชา และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนสำเร็จ ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านวิธีการสอนและสื่อ ด้านผู้บังคับบัญชา และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูประจำกลุ่ม

แบบสัมภาษณ์ครูประจำกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำหรือข้อความประกอบด้วย หน่วยที่สังกัด เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการอบรม ประสบการณ์ในการสอน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นข้อความและคำถามปลายเปิดประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านวิธีการสอนและสื่อ ด้านผู้บังคับบัญชา และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นข้อความและคำถามปลายเปิดประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านวิธีการสอนและสื่อ ด้านผู้บังคับบัญชา และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. กำหนดกรอบที่จะศึกษา พัฒนา และสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้แบบสอบถาม ถูกต้องเหมาะสม คำนึงเนื้อหา สำนวน ความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น
4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน และทางการวิจัยการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องของเนื้อหาและข้อความ ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปปรึกษาประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้ว นำปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย โดยทดลองกับผู้ต้องขังที่เป็นนักเรียนนอก ระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

7. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข และ นำไปใช้เพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 แจกแบบสอบถาม

1) ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลผู้ต้องขังและครูประจำกลุ่ม จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไปมอบให้ผู้บัญชาการเรือนจำและ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ในจังหวัดปทุมธานีทั้ง 5 แห่ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ตนเอง โดยขอความร่วมมือจากครูประจำกลุ่มของแต่ละเรือนจำและทัณฑสถาน ในช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. ของทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ แล้วนัดวันมารับแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เรียนและการสัมภาษณ์ครูประจำกลุ่ม

สัมภาษณ์ผู้เรียน หลังจากเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่เป็นผู้เรียนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมผู้เรียน จำนวน 30 คน โดยได้ทำการนัดหมายเป็นการ ล่วงหน้าก่อนวันเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการให้ข้อมูล

สัมภาษณ์ครูประจำกลุ่ม ผู้วิจัยนัดครูประจำกลุ่มของเรือนจำและ ทัณฑสถาน ที่ทำหน้าที่สอนการศึกษานอกระบบ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเรือนจำและ ทัณฑสถาน ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แต่ละฉบับ เลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียนของผู้ต้องขัง โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ	คะแนน
มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนมากที่สุด	5
มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนมาก	4
มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนปานกลาง	3
มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย	2
มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนน้อยที่สุด	1

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนค่าเฉลี่ยตามการแบ่งรายชื่อและรายด้าน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง มีความเกี่ยวข้องมาก
ค่าเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง มีความเกี่ยวข้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง มีความเกี่ยวข้องน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเป็นรายด้าน รายชื่อ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนในเรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถเรียนได้จนประสบผลสำเร็จ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาหาค่าความถี่ สรุปเป็นรายด้าน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นรายด้านและเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนสำเร็จ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาสรุปเป็นรายด้าน และเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของครูประจำกลุ่ม ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อกับการเรียนนอกระบบโรงเรียน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นรายด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อกับการเรียนนอกระบบโรงเรียนของผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นรายด้าน และเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง